

[Udenrigsministeren.]

de bemærkninger, som jeg har fremsat til hr. Stinus, så håber jeg, at man vil forstå, at det i hvert fald skal forstås absolut positivt og ikke har noget at gøre med formål, men derimod måske med form.

Til hr. Melchior, som jeg siger tak for de venlige indledningsord, vil jeg gerne i samme forbindelse sige, at når han bruger udtrykket tiende, så tager jeg det som en vis tilslutning til den tankegang, jeg gerne ville have ind i drøftelsen af u-landshjælpen, for det er til syvende og sidst en realistisk betragtning, at skal vi klare sådanne opgaver — vi kan jo f. eks. komme til det i forbindelse med Mellemøsten også — på længere sigt, så kommer det ind i denne problemstilling, at det må gøres på baggrund af, at der virkelig er en bred forståelse i den danske befolkning for, at vi også må være med til at ofre noget. Jeg tror, at vi kan gøre det ved fælles hjælp. Jeg er ikke sikker på, at tidspunktet for en meget bred debat måske er det allerheldigste, men det er vi jo ikke alene herrer over.

Jeg må lige til hr. Melchior sige yderligere en ting, som jeg også beder om må blive forstået, ikke negativt, men positivt. Når vi taler om, hvor godt vi kan hjælpe, taler vi ofte om vor meget høje standard, og vi måler det på bruttonationalproduktet. Det er en god målestok, når det bruges som en målestok imellem industrialiserede lande indbyrdes og på deres evner til at hjælpe. I den retning synes jeg det er en god formulering. Jeg vil derimod meget advare imod, at man anvender et bruttonationalprodukt, der er beregnet på industrialiserede samfund med en høj arbejdsdeling, til at forsøge at foretage en sammenligning mellem forhold i lande, der lever under helt, helt andre økonomiske tilstande måske hele vejen ud til naturaløkonomi, for så bliver det faktisk noget uden mening. Det er som sagt en god målestok til at måle industrialiserede landes forskellige evne, eller skal vi sige dele af en fælles forpligtelse. Men det er farligt, og jeg tror heller ikke holdbart, hvis man begynder at ville bruge denne målestok til sammenligning mellem alle forskellige kategorier af lande.

Hr. Gert Petersen var fortaler for det, som jeg måske med et kort udtryk må kalde at komme af med bindingerne. Og jeg vil

kun om det sige, at i det forsøg, jeg begyndte på forleden dag, og som jeg gerne vil følge op så udramatisk, som det nu kan lade sig gøre, på at få en vis almindelig drøftelse af karakteren af u-landshjælpen — ikke en drøftelse, vi i Danmark er alene om, fordi det må jo foregå i en bredere ramme — at dér er det klart, at også dette spørgsmål kommer ind og nødvendigvis må komme ind i drøftelserne. Om det så fører i den ene eller den anden retning, kan måske være svært at svare på. Men jeg skulle lige til slut om dette spørgsmål som en bemærkning til fru Kristine Heltberg sige, at hvis vi skal have en forståelse for denne opgave her i landet og en god udvikling af den, så er det meget vigtigt, at vi også passer på ikke i alt for høj grad at få landet indenrigspolitiske hensyn og interesser ind i debatten om dette, det er noget af det farligste for dette område. Jeg noterede mig, at fru Kirstine Heltberg brugte udtrykket: på trods af EF, og det må jeg beklage, for man kan nu være tilhænger eller modstander af, at Danmark skal være med i EF eller ej, men vi skal helst ikke have diskuteret u-landshjælp på et sådant grundlag, for vi kommer ikke uden om, at vi også gennem EF er i gang med — og jeg synes med rette og på god måde — at engagere os yderligere i forskellige former for internationalt socialt arbejde, bistands-hjælp, eller hvad man vil kalde det.

Flere af ordførerne, men først og fremmest hr. Gert Petersen og hr. Ib Nørland, som jeg gerne på dette punkt vil have lov at svare under ét, var inde på spørgsmålet om forholdene til de undertrykte folk. Der blev nævnt frihedsbevægelserne, og der blev nævnt forholdene i Portugal og Sydafrika. Hr. Stinus kom også i samme forbindelse lidt ind på forholdene i øst ved sin omtale af Solsjenitsyn. Og der er nævnt en lang række eksempler på dette. Jeg vil gerne sige, at jeg bestemt mener, at den holdning, vi fra dansk side må have over for enhver form for undertrykkelse, må være ens, og den kan ikke være bestemt af og må ikke blive farvet af, om et styre går i den ene eller den anden retning. Der er for mig ikke noget hverken antisovjetisk eller anti-andet i det ud over anti-den form for metoder og den form for måde at behandle andre mennesker på, og det er trods alt det besvær, der kan være, vigtigt at holde balancen, fordi der somme